

АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ДО МОНІТОРИНГУ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ В УКРАЇНІ

У статті розглянуто варіанти моніторингу інформаційного поля країни, порівняно переваги й недоліки застосування наявних систем і механізмів дослідження за функціональними напрямками інформаційних полів, проаналізовано можливості й особливості інфраструктурно-сервісних реалій різнонасичених комунікаційно-контентних середовищ, які виникли останнім часом.

Інформаційний простір та інформаційне середовище нині є відображенням агрегативного існування людини в сучасному глобалізованому світі за умов використання (як життєвої необхідності) Web 1.0. Але це лише первинні стадії розвитку віртуально-контентних полів комунікаційно-контентного середовища сучасності, коли ще втримувалася монополія на продукування контентної реальності та обслуговування публічних реакцій.

Доведено, що назріла необхідність відмови від формальних технологічних рішень моніторингових технологій і переходу до конвергентних технологічно-стратегічних рішень комплексно-комбінованого аналізу. Саме за таких умов можливий аналіз живої контентної дійсності в онлайн-режимі комунікаційно-контентних середовищ життя країн світу як ефективний напрям комунікаційно-контентної безпеки національного та міждержавного масштабу.

Ключові слова: моніторингові технології, інформаційно-контентні поля, інформаційне середовище, джерельна база, контентно-сміслові потоки.

I. Вступ

Сучасний державний управлінський апарат оперує тотальним використанням лінійних (вертикально-номенклатурних) моніторингових технологій, які здебільшого обслуговуються цифровими показниками масивів даних (без урахування недетермінованих величин публічності: сенсів, акцентів, стилістик тощо), водночас ігноруючи динамічну потоковість контентних форматів та розмивання жанрових меж подачі аргументації.

Такий підхід дає управлінцям ретроспективну картину реалій та статистичне уявлення про події, що відбулися. Різновекторний характер спрямованості подій та ймовірна варіантність сприйняття за цих умов свідомо не розглядається як така виконавчим апаратом аутсорсингових сервісів. Отже, на сьогодні маємо відлуння вчорашніх подій без можливості оперування отриманими даними як варіативними змістами для оцінювання потенціалів перспектив від коротко- до довготермінових.

Постає об'єктивна необхідність відслідковувати перебіг подій у державі (світі) в онлайн-режимі (використовуючи креативні технологічні рішення) та одночасно застосовувати технології упередженої дії щодо можливого розвитку ситуації (як процесів, а не персон).

II. Постановка завдання

Мета статті – усвідомити недоліки наявних моніторингових технологій та розробити підходи до переходу на новий рівень осмислення інформаційного простору із використанням конвергентних технологічно-стратегічних рішень комплексно-комбінованого аналізу.

III. Результати

Наукові розробки теорії моніторингових технологій уперше були здійснені на Заході й набули системності орієнтовно на початку другої половини ХХ ст. На першому етапі вони стосувалися переважно соціологічних аспектів, а згодом їх почали досліджувати безпосередньо в системах масової комунікації. Предметом цих досліджень були окремі аспекти моніторингових технологій, зокрема контент-аналіз.

Проблеми моніторингу засобів масової комунікації розглядали у своїх працях Б. Берельсон, Дж. Райлі-мол., О. Холсті та ін.

У Радянському Союзі таким проблемам уваги практично не приділяли, оскільки за собою масової інформації розглядали як "бойовий загін партії", що не потребував окремого й детального вивчення. Окремі праці з'явилися в 70–80-ті рр. ХХ ст., але переважно як складові соціологічних досліджень масових комунікацій.

В Україні з набуттям незалежності тему теоретичних аспектів моніторингових технологій розробляли, зокрема, В. Іванов, О. Кузнецова, В. Лизанчук, В. Різун, Т. Скотникова, О. Чекмишев та ін.

Лева частка цих праць стосується описових характеристик і предметного аналізу методів наукових досліджень, які застосовують моніторингові системи.

Технологічні аспекти моніторингових технологій досить детально висвітлювали О. Додонов, Д. Ланде, В. Прищепа, В. Путятин. Розглядаючи теоретичні й практичні аспекти моніторингу інформаційного простору і, зокрема, соціальних мереж, вони дають визначення інформаційних потоків, розглядають

синергетичний підхід до їхнього тлумачення, визначають певні взаємозв'язки між елементами текстів, особливо неструктурованих, досліджують глибинний аналіз текстів, спеціальні бази даних тощо.

Однак за умов динамічного розвитку й нівелювання нішевих кордонів між контентними потоками інформаційного простору, виникнення нових елементів комунікаційно-контентного зв'язку глобального характеру, які змінюють звичну парадигму співіснування соціумів та особистостей, виникає потреба в осмисленні інноваційних підходів стосовно перспектив поглиблення й застосування моніторингових технологій.

Традиційно моніторинг визнають як технологічне рішення (інструмент), за допомогою якого адекватно вивчають інформаційний простір (ІП) країни. Сам же ІП сприймають як сталу величину, і досить часто при його аналізі не беруть до уваги зміни в джерельній базі та інноваціях каналів подачі інформації. Моніторингові системи не аналізують інформаційно-контентні поля за змістом, вони ведуть пошук за визначеними параметрами, які формують на підставі попиту чи управлінсько-посадових кон'юктур.

На початковому етапі насичення інформаційних полів контентними масивами моніторингові технології зосереджувалися на пошуку самостійних даних чи унікальних брендів. Тому найбільше застосовували такі величини, як тема, персона, інститут державно-суспільної організації, цілісне соціально-публічне явище, унікальний соціально-політичний чи економічний процес, згодом додалися синтаксично-регламентні образи (через теги, мовні фрейми для синтаксично-технологічних лінгвістичних мовних груп).

Тодішній моніторинговий аналіз медіасередовищ усередині країни базувався на кількісних показниках – від кількості знаків (у тисячах) до кількості матеріалів, форматів, жанрів, які вказували на масштаби більш значущих показників: теми, бренда, оцінної тональності аргументації в умовах безпоточкового існування інформаційних матеріалів, які виключали явище публічної присутності як публічної капіталізації кожного публічного (і не тільки політико-управлінського типу) гравця тощо.

Аналіз публічних контентних масивів інформаційного простору зарубіжного походження щодо України загалом традиційно формувалася на підставі лінійного бачення спеціальних підрозділів різного функціонального навантаження (ГУР, ГШ ЗСУ, СБУ тощо), які вимірювали зазвичай поточними або авральними проблемами національної безпеки. До того ж вони часто орієнтувалися не на геостратегічну кон'юктуру геополітичних моделей інтересів державно-суспільного розвитку України, а на кон'юктуру полі-

тико-економічних груп впливу. Така кон'юктура характеризувалася публічними проявами прямого (очевидного) негативу в тлумаченні проблем оборони на засадах минулих безпеково-доктринальних підходів, без сучасного поділу потокового негативу за такими індикаторами, як виклики, ризики, загрози.

За таких умов у минулому наявними технічними засобами можна було здійснювати моніторинговий пошук матеріалів випадкового характеру, які прямо згадували лінгвістично-унікальні назви країни (Україна, міста, персони, бренди, пов'язані категорії тощо). При цьому будь-яке зарубіжне згадування вважали значущим через недостатню увагу до України (як до держави, що донедавна не існувала в самостійному геостратегічному чи геополітичному вимірі).

Пошук предметів аналізу здійснювався за так званним індексним моніторингом. Індексний моніторинг (ІМ) – це збирання в певному полі інформації за попередньо заданими ознаками (наприклад, пошук у мережі Інтернет інформації за заданим словом) або пошук у всіх спеціалізованих виданнях, присвячених якомусь окремому аспекту теми. Слід зазначити, що інформаційний простір України ніколи системно в державних вимірах не був об'єктом і предметом постійного дослідження.

Отже, у загальноприйнятому розумінні **моніторинг** полягає в дослідженні стану інформаційних полів (збір інформації, розпізнавання, збереження, аналіз) та їхньої динаміки (інтенсивність висвітлення тематики, періодичність, зміна направленості, кількість залучених ресурсів тощо) за певною тематикою (напрямом діяльності) у визначеному часовому вимірі з подальшою візуалізацією матеріалу (кліпінг, дайджест, огляд, таблиця, графіка тощо) та, за потреби, рекомендаційно-аналітичним блоком.

Моніторинговий пошук за таких умов можна розподілити на новинний, тематичний, ситуаційний, прогнозний тощо, що зазвичай поєднуються (повністю або частково).

Джерельною базою для проведення моніторингу є преса, телебачення й радіо, інтернет-мережа в усіх вимірах, бази даних (зокрема спеціальні) тощо.

Традиційний моніторинг ґрунтується на застосуванні ключових слів (тегів) для пошуку або формуванні пошукового профілю.

Сучасні засоби електронного моніторингу працюють за принципом відбору за "ключем", "значущими словами", тегами чи фреймами. Це передбачає, що обирають кілька слів, а потім певний обсяг текстів аналізують на наявність у них цих слів. Таким чином здійснюється пошук за вже відомими ключовими словами в інтернет-браузерах, за тезаурусом у бібліотечному каталозі тощо. Такий підхід

неминуче призводить до контекстуальних помилок трьох видів, які добре описані в класичних працях з алгоритміки (наприклад, у загальновідомому трактаті Д. Кнута “Мистецтво програмування”):

- відібраний матеріал контекстуально може бути безпосередньо пов’язаний із темою пошуку, але може не містити значущих слів, за якими відбувається відбір, через семантичну гнучкість живої людської мови чи поєднаних мов, зокрема таких, як українська та російська (на одній території);
- “значущих слів” може бути дуже багато – тоді й відібраної інформації буде багато, і вона погано піддаватиметься обробці (ефект “перевиробництва”), або необхідно залишати тільки головні “значущі слова” – і тоді буде втрачено великий обсяг справді важливої для замовника інформації (про те, що внутрішні зв’язки в матеріалі будуть втрачені, навіть не варто згадувати);
- відбір “значущих слів” безпосередньо пов’язаний з наскрізним пошуком у мережі Інтернет, тож неможливо постійно поновлювати бази даних за всіма можливими сферами запиту, оскільки обсяг такої бази даних буде нескінченним. Тому доведеться переглядати джерела мережі, не фіксуючи знайденої інформації в архівах, що передбачає втрату інформації через часте оновлення мережі.

Такий моніторинговий підхід до предметів аналізу в жорстко ієрархізованому інформаційному просторі було прийнято раніше, коли інформаційний простір держави з його регіональними та міжрегіональними інформаційними полями різного масштабу й динамік ще мав резерв самодостатньої цінності будь-якої контентної новизни на рівні локального чи місцевого інформаційного середовища.

На сьогодні такі позиції, як тема, теза, аргумент, постать-образ, бренд, явище, за контентним наповненням не мають у динамічних комунікаційно-контентних середовищах автоматичної публічної ваги та довгої історії публічного життя, як це було ще вчора.

Інформаційний простір та його особливості. Важливо розуміти, що інформпростір та інформсередовище – це первинні стадії розвитку віртуально-контентних полів комунікаційно-контентного середовища сучасності, коли ще втримувалася монополія на продукування контентної реальності та обслуговування публічних реакцій.

Інформаційний простір, який людство раніше сприймало як одну зі складових свого життя, поступово перетворився на головну продуктивну складову. Комунікації стали невід’ємним фактором нашого існування практично в режимі онлайн без будь-якої за-

лежності від суспільного чи фахового статусу. Ми сьогодні фактично наблизилися до межі, за якою, за визначенням В. Вернадського, настає нова ера – ера поєднання економічного та інформаційного вимірів, ноосфера, іншими словами, епоха знань.

Сучасний інформаційний простір поєднує декілька взаємопов’язаних складових, які є рівноцінними за своїм значенням. Це інформаційні ресурси (тобто вся документальна база, що зберігається в інформаційних системах), специфічні інфраструктурні поєднання та потенціали, технологічно-стратегічні рішення та підходи, різнодинамічні й різномасштабні процеси, тематично-ментальні традиції сприйняття контенту, оперативно-окреслений різновид публічних резонансів, контентні стилістики тощо.

Поняття “інформаційний простір”, на думку вчених Інституту проблем реєстрації інформації НАН України, є “системоутворювальним елементом суспільства, який являє собою сукупність інформаційних ресурсів і інфраструктури, тобто всю сферу формування, поширення і використання соціальної інформації для забезпечення повноцінного функціонування інших елементів соціуму загалом”. На їхню думку, поняття “інформаційний простір” найближче за змістом до терміна “інформаційне суспільство” [1].

Отже, ми можемо констатувати, що сучасний інформаційний простір – це певне високодинамічне комунікаційне середовище, яке функціонує за принципом превалювання цілодобових горизонтальних зв’язків, має практично необмежену джерельну базу й потужний взаємодоповнюваний вплив на учасників (об’єкти та суб’єкти – індивідів, окремі групи або співтовариства) комунікаційного процесу.

Доктор соціологічних наук В. Терін, говорячи про масові комунікації, визначає їх як “формоутворювальний фактор сучасного духовного життя” [4]. Електронні засоби спілкування, на його думку, утворюють довкола планети інформаційну оболонку [4], в якій одночасно присутні всі історичні, соціокультурні та інші виміри.

Сучасний інформаційний простір, як ми вже зазначали раніше, “досяг такої інтенсивності, системності та глобалізованості потоків інформації, що може безпосереднім чином впливати на події, зокрема, в оборонній сфері, стан державного управління, забезпечення національної безпеки та обороноздатності держави. Завдяки тому, що публічне інформаційне поле безпосередньо координується з думкою громадськості, воно є важелем впливу, лобювання та прямого тиску на структури як виконавчої, так і законодавчої влади та інструментом впливу у міждержавних взаєминах, сила якого порів-

нювана із загрозою прямої військової агресії” [2].

Отже, постає необхідність адекватного реагування на відповідні інформаційні виклики, ризики та загрози, які виникають в інформаційному просторі країни (інформаційних полях регіонально-суб'єктного характеру країни). А для цього потрібно мати відповідні системи й механізми визначення цих викликів, ризиків та загроз, їхньої класифікації й прогнозування розвитку таких ситуацій і проблем.

Слід зазначити, що інформаційний простір показує реальний стан суспільства в режимі “сьогодні на сьогодні” та “сьогодні на завтра”, тобто в разі визначення негативної або критичної проблематики ми маємо теоретичну та практичну можливість вплинути на хід подій аби унеможливити неприйнятний для нас (країни, ЗСУ, безпекового сектору) розвиток ситуації. Важливим є й те, що (будь-якого масштабу) “інформаційне поле відображає виклики, загрози та ризики до того, як вони будуть сформовані як процес в подієвому полі, причому відображає як безпосередньо, так і контекстуально, через зміну аргументації, накопичення певної емоційної орієнтації текстів тощо” [3].

Щорічне зростання інформації (даних) майже в геометричній прогресії ставить нас перед проблемою пошуку та виокремлення потрібних даних (розуміння переходів даних в інформацію та ключову інформацію) за визначеними параметрами та у визначений час.

Така робота має бути спеціалізовано командною, бо непомітна для окремої, навіть надзвичайно обдарованої, особи, оскільки тільки пошук масивів інформації забиратиме ліву частку часу. Виокремлення ж необхідної, часто специфічної, інформації забиратиме не менше часу й у результаті може призвести до колапсу роботи як такої.

Обсяги інформаційного контенту та існування його вже виключно у вигляді безперервних потоків, які визначають стан інформаційного простору, вказують на те, що пошук необхідної інформації потребує не лише певних витрат часу, але передусім розробки відповідних спеціалізованих пошукових систем різного спрямування. Це пояснюється тим, що інформаційні поля досить часто існують одночасно для різних соціально-антропологічних груп, які можуть не перетинатися між собою, особливо, якщо це виключно нішеві аудиторії тощо.

Інфраструктурно-сервісні реалії різномасштабних комунікаційно-контентних середовищ заповнили сьогодні всі рівні віртуально-інтелектуального виміру публічного життя людства. Надзвичайна цінність контентних факторів (аргументу, факту, теми, тези тощо) вимірюється вже не стільки потенціалом знань чи новизною постановочних кон-

тентних образів аргументаційних рядів (способів акцентування), скільки моделями інструментально-креативного впливу на тривалість та інтенсивність публічної уваги, яка оперує тривалістю й масштабом публічного резонансу (тобто продовженою сукупною публічною увагою). Водночас публічний резонанс впливає на статус довіри до джерела інформації як вищої характеристики сучасних глобалізованих публічних динамік.

Ці нові виміри постали чітко вже в новій якості з появою в інформаційному просторі гібридного месіанського тероризму путінізму. Цілком логічною була б і зміна підходів (та стилістик) до аналізу сучасних різновекторних комбінованих інформаційних полів з метою переходу до випереджальної комунікаційно-контентної протидії на основі застосування нових евристичних технологічних рішень. Тоді ми отримали б можливість оперувати масштабами інформаційно-контентних регіональних полів та інформаційного простору держав як агрегованою реальністю змістовно-сміслових кон'юктур уваги й довіри (уже не тільки об'єктів статусного, політичного й соціально значущого, характеру).

Однак ситуація щодо комплексного повномасштабного комбінованого аналізу інформаційного простору України, яка кардинально мала б змінитися з початком гібридно-месіанської воєнної агресії Росії в Україні з лютого 2014 р. та проведення АТО з 13 квітня 2014 р., на жаль, і досі потребує усвідомлення як широкоаспектної науково-методологічної та практичної проблеми стратегічно-сервісного характеру на вищому державному рівні.

Слід зауважити, що путінський глобальний гібридний тероризм, який застосовує методи прямих і опосередкованих військових дій, є лише плацдармним спецкомунікаційним тлом, на якому Путін прагне вирішити проблеми світового масштабу, тобто повернути РФ статус міжнародного геогравця першої п'ятірки. Для цього задіюються інноваційні, глобальні за масштабами, потужні симбіози комунікаційно-контентної машини приватного, конфесійного та державного рівня. Їхній вплив поширюється як на внутрішнє життя країни, так і на зовнішній вплив світового масштабу.

Така технологічно-креативна система управляється та координується першими особами путінського оточення, що вже не є таємницею для світової громадськості. Як писав колумніст газети The Times Мелані Філліпс (Melanie Phillips), при Путіні “країна стала ще й корпоративним трейдером глобалізації, вкладаючи гроші на Заході, а потім використовуючи арешти, вбивства, підкуп і шантаж для отримання прибутку”. За допомогою телебачення “Кремль визначає, кому з політиків можна потрапити в маріонеткову опозицію, який вигляд матимуть істо-

рія країни і страхи її жителів”.... Сурков “приватизував російську політичну систему”, управляє російським суспільством як “реаліті-шоу, щотижня інструктуючи телевізійних босів стосовно того, на кого потрібно напасти, а кого захищати” [5]. Так само путінці намагаються діяти й на міжнародній арені.

Державна комунікаційна машина путінської Російської Федерації вивела на перше місце проблему комунікаційно-контентного впливу на населення значної частини світових спільнот. Несподівано вдалі й ефективні технологічно-стратегічні рішення концептуального характеру Кремля завели в глухий кут не тільки лідерів провідних країн, а й такі світові безпекові утворення, як ООН, ОБСЄ, НАТО тощо.

Особливість ситуації полягає в тому, що путінізм продукує в іноземних середовищах контентні масиви саме носіями мови. Росіяни використовують інформаційні приводи, взяті із середовища конкретних громад, а не копіюють гаслово-постулатні стилістики публічної діяльності бюрократії ЄС, які до того ж не завжди є автентичними цим комунікаційно-контентним середовищам.

Путіністи-комунікаційники за кордоном діють на вищих щаблях впливу, ніж у себе вдома чи в Україні. Вони виступають у Європі чи деінде як випереджальне ексклюзивне джерело аргументаційної інформації про події в Україні. До того ж практично відвоювали майже виключне право на тлумачення змістів і сенсів у прив'язках до реальних соціумних середовищ і несуть у маси конкретних громад ЄС штучні високотехнологічні дезінформаційні образи та сталі міфи негативів різної динаміки. Також вони спеціально нацьковують на владу в Україні пересічного громадянина світу, застосовуючи так звані акцентні впливи. Часто ці дії навіть не надто резонансні (однак масовані), і саме вони потрапляють у системи моніторингового аналізу (за спеціальними процедурами). Так технологічно підсилюється роль дезінформаційно-імітаційних посилів у середовищах громад інших країн проти України.

Спецслужби України зазвичай визначають тенденції та фіксують (статистично) виключно масиви негативу щодо України за кордоном. Вони забувають (не враховують, не усвідомлюють значущість) з різних причин про публічні позитиви, особливо опосередковані, які ефективні не з позицій еліт, а з позицій громад і населених пунктів різної градації. Очевидно, це відбувається тому, що за основу вивчення комунікаційно-контентної ситуації в окремі країни беруться традиційні (застарілі) технології аналізу моніторингу окремих матеріалів, які масово тиражуються, але часто не є впливовими чи перспективними для реагування.

Доводиться констатувати, що ми, на жаль, ще й досі не досліджуємо серйозно комунікаційно-контентних середовищ країн.

Хоча саме на цьому етапі інформаційно-психологічного протистояння потрібно аналізувати їхні інформаційно-медійні поля, які мають як відмінності, так і особливості різного характеру та спрямування в масштабах інформаційних просторів кожної країни.

Ми все ще орієнтуємося (в аналізі ситуації) на іноземні столиці із центральним зрізом політичної боротьби та глобальні міжконтинентальні системи продукування контентних масивів.

Ми не помітили, що світ давно й тотально живе життям громад різних соціально-комунікаційних конфігурацій. Життям центральних еліт переймаються лише автократичні чи диктаторські держави (суспільства).

Тому переведення уваги на життя громад (що, власне, і задекларовано керівництвом країни) і вивчення онлайн-життя може суттєво змінити динаміку модернізації України. Коли ж ми будемо оперувати інтересами реальних громад інших країн із вкрапленнями публічних проявів позицій наших співвітчизників (а не узагальненими кліше та міфами, які продукує путінізм), тоді зможемо протистояти гібридному комунікаційному глобальному тероризму Кремля в середовищах єврогромад.

Сьогодні доцільно досить жорстко ставити питання щодо відмови від формальних технологічних рішень моніторингових технологій і переходу до конвергентних технологічно-стратегічних рішень комплексно-комбінованого аналізу. Це буде не застосування оренданих лінгвістичних конструкцій чи фреймів, а аналіз живої дійсності в онлайн-режимі комунікаційно-контентних середовищ у країнах світу.

Такий пошук мають вести першочергово автентичні носії мови за високотехнологічної та прямоконтактною координації українських лінгвістичних спеціалістів (спеціалістів), які мають входити в поточну кон'юнктуру реальних регіональних комунікаційно-контентних середовищ. Причому шукати потрібно не тільки те, що викликає страх, приниження чи заздрість (це технологічна спецмета путіністів), а застосовувати конструктивно-перспективні індикатори чи прояви життя в цих середовищах, щоб з ними знайомити безпосередньо українські громади (не тільки у форматах новизни, а й шукати способи співпраці та взаємодії на різних рівнях громадсько-державних інститутів та утворень). Тим самим ми зможемо пришвидшити й розширити фронти ефективної модернізації України за всіма напрямками мирного життя в умовах розвитку економії знань, добра, синергетичного поєднання соціумно-інституційних потенціалів.

Для проведення такого пошуку в безмежжі інформаційного простору найефективнішим є застосування вітчизняних технологічно-методологічних рішень аналізу контентно-сміслових потоків.

IV. Висновки

Застарілі технологічні рішення, на які спираються нинішні моніторингові технології, відіграють роль баласту в процесі оперативного визначення проблемних аспектів сучасного інформаційного простору.

Поглиблений моніторинг має здійснюватися із застосуванням сучасних вимірів тегового структурування чи навіть фреймів, які виступають прообразом майбутніх систем моніторингу, що спиратимуться на штучний інтелект.

Серед проблемних питань моніторингу інформаційного простору найпершою є така – не всі джерельні потоки, які обслуговують інформаційний простір України, є 100% у мережі Інтернет (ми ще не досягли реально-го тотального цифрового інформаційного простору, а працюємо в межах гібридних поєднань різних епох розвитку джерельно-контентного виробництва). Інші проблеми (назвемо це особливістю вивчення контентних масивів) містить у собі безпосередньо мережа Інтернет – складність в алгоритмах вибірки та обробки значних масивів інформації, їхньої агрегації та попереднього аналізу, недостатній рівень розвитку адекватних за продуктивністю технологічних рішень, зокрема створення інтелектуально-технологічних пошуковиків, визначення первинності контентного явища за часовим виміром і геопозиційною належністю, встановлення рівнів довіри до контенту та виняткового права авторства тощо.

Несвоєчасність отримання необхідної для аналізу інформації та неспроможність застарілої методологічної бази продукувати інноваційні комунікаційно-сценарні поліваріантні рішення призводять до програшу в інформаційному протистоянні.

Формалізовані підходи до аналізу інформаційного простору мають залишитися в минулому, поступившись місцем конвергентним технологічно-стратегічним рішенням комплексно-комбінованого аналізу.

Список використаної літератури

1. Додонов А. Г. Компьютерные сети и аналитические исследования / А. Г. Додонов, Д. В. Ландэ, В. Г. Путятин. – Киев : ИПРИ НАН Украины, 2014., – 15 с.
2. Любовець Г. Міністерство оборони: відповідальність за інформаційно-безпековий простір України [Електронний ресурс] / Григорій Любовець, Роман Савчук. – Режим доступу: <http://armyua.com.ua/index.php/component/k2/item/114-ministerstvo-oborony-vidpovidalnist-za-informatsiino-bezpekovyi-prostir-ukrainy>.
3. Любовець Г. Тенденції змін сучасного світу і їхніх впливів на характер збройної (військово-безпекової) боротьби [Електронний ресурс] / Григорій Любовець, Роман Савчук. – Режим доступу: <http://armyua.com.ua/index.php/component/k2/item/64-tendentsiji-zmin-cuchasnogo-svitu-i-jikhnikh-vpliviv-na-kharakter-zbrojnoji-vijskovo-bezpekovoji-borotbi>.
4. Терин В. П. Массовая коммуникация. Социокультурные аспекты политического воздействия. Исследование опыта Запада / В. П. Терин. – Москва : Изд-во Института социологии РАН, 1999. – 152 с.
5. Phillips M. Putin has us dancing like a puppet on a string [Electronic resource] / Melanie Phillips. – Mode of access: <http://www.thetimes.co.uk/tto/opinion/columnists/article4409128.ece>.

Стаття надійшла до редакції 20.06.2015.

Любовець Г. В., Король В. Г. Анализ подходов к мониторингу информационного пространства Украины

В статье рассматриваются существующие варианты мониторинга информационного поля страны, сравниваются преимущества и недостатки применения существующих систем и механизмов исследования по функциональным направлениям информационных полей, анализируются возможности и особенности инфраструктурно-сервисных реалий разнонаполненных коммуникационно-контентных сред, возникших в последнее время.

Информационное пространство и информационная среда сейчас являются отражением агрегативного существования человека в современном глобализированном мире при использовании (как жизненной необходимости) Web-1. Но это только первичные стадии развития виртуально-контентных полей коммуникационно-контентной среды современности, когда еще удерживалась монополия на продуцирование контентной реальности и обслуживания публичных реакций.

Исследования показывают, что назрела необходимость отказа от формальных технологических решений мониторинговых технологий и перехода к конвергентным технологическим решениям комплексно-комбинированного анализа. Именно при таких условиях возможен анализ живой контентной действительности в онлайн-режиме коммуникационно-контентных сред жизни стран мира как эффеcтивное направление коммуникационно-контентной безопасности национального и межгосударственного масштаба.

Ключевые слова: мониторинговые технологии, информационно-контентные поля, информационная среда, база источников, контентно-смысловые потоки.

Lyubovets G. Korol V. Analysis of Approaches for Information Environment Monitoring in Ukraine

The existing methods of monitoring of national information field are reviewed in the article, the advantages and disadvantages of existing systems and methods of different information fields research are compared. Also analysis of new recently emerged multi-scale communication sub-environments is provided, firstly, their structure and content. Modern information environment reflects on human existence in the modern globalized world in terms of (as a vital necessity) Web-1. This is just an initial stage of creation of virtual-content fields for information society, with content production monopoly for reality and public reaction management.

It was an initial stage of filling information fields by content when monitoring technologies have focused on finding independent data or unique brands. Therefore, topic, person, public institution or public organization, integral social and public phenomenon, unique socio-political or economic process have been used as options as usual. Lately syntactically-procedural images (tags, linguistic frame ets.) were added.

Scientific researches of monitoring technologies theory were made by the West firstly and became systematic at the beginning of the second half of the last century. At the beginning, they mainly had focused on sociological aspects but then began to be used directly in mass communication systems developements. The targets of these studies were some aspects of monitoring technologies, including content analysis.

Information space, perceived by human as usual component of his life, step by step transformed into the main productive component. Communications have become an essential factor of our 'online' existence without any dependence on the social or professional status. We made it close to the point where economic and information spaces are combined and a new era comes – Noosphere, according to Vernadsky, or in other words, the era of knowledge.

Studies have showed a need to reject formalized technological approaches of current monitoring technologies with transition to converged technological-strategic solutions and combined analysis. In this case it is possible to organize an on-line content analysis of multi-scale communication sub-environments on the national and upper levels to provide effective national and international communication and information (content) security.

Key words: *monitoring technology, information and content fields information environment, data base, semantic-content flows.*